

8. maj 2010

UPA 2010/121

**Uunga siunnersuut: Annertuumik innarluutillit ikiorserneqartarnerat pillugu
Inatsisartut peqqussutaata allanngortinneqarnera pillugu Inatsisartut
peqqussutaat nr. xx, xx. Xx 2010-imeersoq**

(Isumaginninnermut Naalakkersuisoq)

pillugu

Ilaqtariinnermut Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerpeqarnerani saqqummiunneqartoq

Ilaqtariinnermut Ataatsimiititaliap sularinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Jane Petersen, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Andreas Uldum, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Ruth Heilmann, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Knud Kristiansen, Atassut

Immikkoortut makku isumaliutissiisummi ilaapput:

1. Aallarniut	3
1.1 Siunnersuummi taaguutit	3
1.2 Siunnersuummi pingaarnertut anguniarneqartut	3
1.3 Siunnersuutip siullermeerneqarnera	4
1.4 KANUKOKA-mik ataatsimeeqateqarneq	4
2. Siunnersuutip tusarniaassutigineqarnera	4
3. Kommunit innarluutilinnik sullissinerat	5
4. Peqqussutissatut siunnersuummi nr. 18 immikkut sammillugu (Ilaqtariinnermut	6

tungasuni kisitsisitigut paasissutissat)	
5. Peqqussutissatut siunnersuummi nr. 19 immikkut sammillugu	8
6. Peqqussutissatut siunnersuummi nr. 21 immikkut samillugu (Pineqaatissinneqarsinnaaneq pillugu aalajangersakkami amigaatit)	8
7. Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai	9
7.1 Kommunit pillugit nassuiaammi kaammattuutit	11
8. Nakkutilliineq	11
9. Siunnersuummi piginnaatitaaffiit pillugit aalajangersakkat	12
10. Ataatsimut isumaliutiginninneq	12
11. Inassuteqaat	13

Ilanngussat makku isumaliutissiisummi ilaapput:

1. Tusarniaanermi allakkat tusarniaanermilu akissutit.

1. Aallarniut

Inatsisartut ulloq 20. april 2010-mi siullermeerinerisa kingorna Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap siunnersuut sukumiisumik misissorpaa.

Tunniussivissaq qaangiutereersoq siunnersuut UPA2010-mut nalunaarutigineqarpoq. Taamaalilluni Inatsisartut Allattoqarfiannit ulloq 13. april 2010-mi siunnersuut aatsaat tiguneqarpoq. Kingusissukkut nassiunneqarnera pissutigalugu siunnersuut Inatsisartut Inatsisissaannik Nalilersuisarfimmit misissorneqanngilaq, tamannalu peqqussutissatut siunnersuummi takuneqarsinnaasorinarpoq, tak. isumaliutissiimmi kingulliit ilaanniittoq.

1.1 Siunnersuummi taaguutit

Inatsisartut Naalakkersuisullu taaguutaat Namminersorneq pillugu inatsimmi atorunnaarsinneqartut peqqussummi atuuttumi atorneqartut paasineqarpoq. Peqqussut tamarmiusoq tullianik nutarterneqalerpat taaguutinut atuuttunut naapertuuttunngortinneqassasoq ataatsimiititaliamit naatsorsuutigienqarpoq, taamaalilluni maleruaqqusanik aqutsisussat maleruaqqusanillu atuisut taaguutit assigiinngiaarnerannit paatsuungaqqunagit.

1.2 Siunnersuummi pingaarnertut anguniarneqartut

Siunnersuutikkut innarluutillit ikiorserneqartarnerat pillugu peqqussut maanna atuuttoq allangortinniarneqarpoq, taamaalilluni innarluutilinnut ikiorsiissuteqarnissaq tamatumunngalu aningaasartuutit akilerneqarnissaat pillugu aalajangiinissamut akisussaaffik kommuninut tunniunneqassalluni. Aammattaaq innarluutilinnik ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit ingerlanneqarneranni aningaasaqarnikkut akisussaaffik tunniunneqassaaq, paaqqinnittarfiilli taakku ingerlanneqarneranut Isumaginninnermut Naalakkersuisoqarfik suli akisussaasuussaaq. Paaqqinnittarfiit atorneqarneranni ulloq unnuarlu akiusoq kommuninit akilerneqartassaaq.

Suliassaqarfik kommuninit kisimi tamakkiisumillu ingerlanneqalersillugu innarluutilinnut tunngasut kommuninut tamakkiisumik tunniunneqarnerannik siunnersuutip akuersissutigineqarnera kinguneqassanngilaq. Suliassaqarfimmi Namminersorlutik Oqartussat kommunillu akornanni suleqatigiinneq ingerlaannassaaq. Taamaalillutik Naalakkersuisut suliassaqarfimmi arlalinni maleruaqqusanik pingaarnernik suli aalajangersaasuussaapput. Assersuutigalugu najugaqarfimmi nakkutigineqarlunilu najugaqarfimmi (§ 12, stk. 4) najugaqartussanik tigusisarnermi, aqutsinermi, ingerlatsinermi, aqqissuussinermi perorsaanikkullu sulinermi tunngaviusumik malittarisassat taamaalillutik Naalakkersuisut aalajangersassavaat. Nutaatut kommunalbestyrelsit pisussaataalissapput kisitsisitigut paasissutissat Naalakkersuisut qinnutigisaasa nassiunnissaannut (§ 25a). Naalakkersuisut kisitsitigut paasissutissanik pissarsiniarnissamut periarfissaq tamanna ingerlaavartumik aqqisuussaasumillu atortassagaat Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit ilimagineqarpoq, taamaalilluni innarluutillit pillugit politikikkut suliniuteqarnermi ilisimasat aalajangersimanerusut tunngavigineqarnerusinnaaqqullugit.

1.3 Siunnersuutip siullermeerneqarnera

Ulloq 20. april 2010-mi Inatsisartut siunnersuummik siullermeerineranni siunnersuummi pingaarnertut siunertarineqartut partiinit tamanit nalinginnaasumik taparserneqarput. Taamaattorli siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassaasa pingaarnerusumik qulaajarneqarnissaat pisariaqartinneqartoq arlalinnit oqaatigineqarpoq. Tamatuma saniatigut kommunit innarluutilinnik sullissineranni piumasaqaatit minnerpaaffissaat peqqussutissatut siunnersuummi erseqqissaatigineqassanersut aammalu aalajangersakkat nutaat 1. juli 2010-mi atuutilereernissaat piviusorsiortuussanersoq tunngavilersorluagaanersorlu isumaliutigineqarpoq.

1.4 KANUKOKA-mik ataatsimeeqateqarneq

Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnermini sisamanngornermi ulloq 6. maj 2010 KANUKOKA ataatsimeeqatigaa. Ataatsimiinnermi pingaartumik paasissutissiissutigineqarpoq. Ataatsimiinnermi tusarniaanermi akissutigineqartut kommuniniillu tusarniaanermi akissutigineqartut KANUKOKA-mit itisilerneqarput.

Ataatsimiinnermit atortut isumaliutissiisummut **ilanngussaq 1-titut** ilanngunneqarput.

2. Siunnersuutip tusarniaassutigineqarnera

Siulittaasoqarfiup ilusissatut piumasaqaataani tusarniaanermi akissutit oqaatigineqartut ilanngunnagit siunnersuut Inatsisartunut nassiunneqarpoq. Naak tusarniaaneq tusarniaaffigineqartullu siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini peqqissaarulluinnarlugit eqqaaneqaraluartut tusarniaanermi akissutit nuutininnerannik kiisalu peqqussutissatut siunnersuutip tusarniaassutigineqartup nuutininnerannik ataatsimiititaliaq allattoqarfini aqqutigalugu pissarsivoq.

Atortussat pissarsiarineqartut tunngavigalugit akissuteqarnissamut ulloq 12. februar 2010 killiliullugu siunnersuut ulloq 8. januar 2010-mi tusarniaassutigalugu nassiunneqartoq ataatsimiititaliap paasivaa. Tusarniaanermi akissuteqarnissamut killiliunneqartup sivilissusua naammaginartutut isigineqarpoq. Aammattaaq tusarniaaffigineqartut naleqqututut isigineqarput.

Tusarniaanermi akissutit tiguneqartut siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini naleqquttumik annertussusilimmik oqaaseqarfigineqartutut isigineqarput.

Tusarniaanermi akissutit aallaavigalugit akissuteqarnissamut ulloq 19. marts 2010 killiliullugu siunnersuut ulloq 18. marts 2010-mi tuaviortumik tusarniaassutigeqqinneqarpoq. Taamatut tuaviortumik tusarniaaffigineqartoq kisimi tassaasimagunarpoq Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik, taannalu oqaaseqaateqarsimangilaq. Tuaviortumik tusarniaaqinnermut tunngavigineqartoq peqqussutissatut siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini erseqqinnerusumik paasissutissiisutigineqanngilaq, tamannalu amigaataasutut isigineqartariaqarluni.

Tusarniaanermi atortut pissarsiarineqartut **ilanngussatut 1-itut** ilanngunneqarput.

3. Kommunit innarluutilinnik sullissinerat

Kommunit innarluutilinnik sullissineranni piumasaqaatit minnerpaaffissaat siunnersuummi erseqqissaatigineqassanersut siunnersuutip siullermeerneqarnerani isumaliutigineqarput. Piumasaqaatit taamaattut peqqussummi manna tikillugu erseqqissaatigineqanngillat.

Innarluutilinnik sullissineranni piumasaqaatit minnerpaaffissaannik erseqqissaatit peqqussummi matumani ilanngunneqarnissaannik kissaat Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit nangaassutigineqarpoq. Sullissineranni nassuiaatit taamaattut annertoorujussuannorsinnaapput, tamannalu pissutigalugu piumasaqaatit taamaattut nalunaarutissani ilitersuutissanilu ilanngunneqarnissaat pitsaanerussalluni, pissutsit taamaatsillugit Inatsisartut inatsisaannit akuerineqartumit taakku allanngortikkuminarnerullutillu iluarsiuminarnerussammata. Tamatuma saniatigut

annertoorujussuarmik piunasaqaateqarneq kommunit namminneq aqutsinerannik tatiginninnginnertut ataqinninnginnertullu isigineqaratarsinnaavoq, tamannalu peqqussutissatut siunnersuummi siunertarinqartunut naapertuunnani. Kiisalu piunasaqaatit taamaattut (maanna sullissinermi annertunerutillugit) aningaasaqarnikkut taarsiivigineqarnissamik KANUKOKA-mit piunasaqaateqartoqarnissaanik kinguneqarnissaat naatsorsuutigineqartariaqarpoq, tamannalu oqartussaaffiit Namminersorlutik Oqartussanit kommuninut nuunneqarnissaanni aningaasaqarnikkut tunngavigineqartunut naapertuutinngilaq.

Taamaattorli oqartussaaffiup tiguenerata kingorna kommunini aqutsinermut nukissat tunniunneqartut innarluutillit sullinneqarnerisa pitsaangorsarneqarnissaannut kommunit atorniarumaaraat Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap taama oqareerluni naatsorsuutigilluinnarpaa. Taamaakkaluartoq aningaasat innarluutillit isumagineqarnerannut Namminersorlutik Oqartussat atugassanngortitaasa ilaat kommunimi ingerlatsinikkut suliaasaqarfinnut allanut nuunniarnissaat kommunit *toqqarsinnaagaat* naatsorsuutigineqarsinnaavoq. Tamanna assersuutigalugu aningasalersuinikkut pissaaneq killormut saatillugu pinngippat imaluunniit inatsisit allat inatsisitigulluunniit tunngavissat allat naapertorlugit innarluutillit piginnaatitaaffinik unioqqutitsinerunngippat kommunit piginnaatitaaffigaat. Taamaakkaluartoq innarluutilinnik isumaginninnerup tunniunneqarnerani kommunit annertuumik innarluutilinnut sullissinerat pillugu Naalakkersuisut isumaliutaat takorluugaallu pillugit aappassaaneerinnermut akissuteqaamminni Naalakkersuisut nassuiaateqaqqullugit Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit **qinnuigineqassapput**.

Tamatumunnga taarsiullugu periarfissaasinnaasoq alla ataatsimiititaliamit tikkuarneqassaaq, tassalu Naalagaaffiit Peqaatigiit innarluutillit pillugit isumaqatigiissutaannut Kalaallit Nunaata piaartumik ilanngunnissaa. Naalagaaffinni Peqatigiinni nunat ilaasortaasut 192-it peqatigalugit isumaqatigiissut Danmarkimit atsiorneqarpoq aammalu isumaqatigiissutip atuutsinneqalernerani tunngavissat kingunerisassallu danskit Velferdsministeriaqarfiata maanna misissorpai. Isumaqatigiissut atuutsinneqalerpata inuit piginnaanikillimasat immikkoortinneqannginnissaasa qulakkeerneqarnissaanut aammalu isumaqatigiissummi piginnaatitaaffiit piunasaqaataasut atuutsinnissaannut Danmark pisussaaffeqalissaaq. Kalaallit Nunaata isumaqatigiissummi peqataalernissaa kissaatigineqarnerisooq imaluunniit isumaqatigiissummi aalajangersakkanik piunasaqaateqalersaartoqarnerisooq pillugu qulaajaanissaq siunertaralugu Naalakkersuisunut saaffiginnittoqarsimasooq Velferdsministeriaqarfiup nittartagaani allassimavoq. Tassunga atatillugu Naalakkersuisut isumaliutaat pillugit Naalakkersuisut aappassaaneerinnermut akissuteqaataanni Naalakkersuisut nassuiaateqaqqullugit Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit **qinnuigineqassapput**.

Innarluutilinnik isumaginninnerup kommuninut tunniunneqarnerani tamanna innarluutillit atugaannut qanoq kinguneqassanersooq Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliaq maannangaaq imminut aperisariaqarpoq. Tamatuma kingunerisaanik innarluutillit atugaat ukiut pingasut-tallimat aggersut iluanni qanoq ineriartornissaat pillugu ilimagisanik ilisimasanillu Naalakkersuisut qanoq pissarsiniarnersut aappasaanerinnissamut nassuiaateqaqqullugit Naalakkersuisut Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit qinnuigineqarput.

Siunnersuutip matuma sunniutai pillugit nassuiaammik naliliissummillu kingusinnerpaamik ukiut tallimat qaangiuppata Naalakkersuisut Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamut nassiusseqqullugit Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit qinnuigineqassapput.

KANUKOKA-miit oqariartuutigineqartut tunniussinermilu innarluutilinnut atugassarititaasut ajornerulinnginnissaat siunertarineqartoq Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Kommunit suleqatigalugit innalluutilinnik isumaginninnermi piginnaasat nukittorsarneqarnissaat siunertaralugu soorunami kommunit aqqissuutissavaat. Aammalu innarluutilinnut isumaginninnerup qaffassarnissaanut qanoq aqqissuussisoqarsinnaanera kommunit misissuinissaat ilimagineqarsinnaavoq. Tassunga atatillugu ilaatigut *ilaqutariissinnaatitaanerup* aalangiusimaneqarnissaa nunat tamalaat isumaqatigiissutaannut akuerisaasunut akerliunngippat aningaasatigut sipaarniarloqassanngitsoq Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap erseqissaatigissavaa.

4. Peqqussutissat siunnersuummi nr. 18 immikkut sammillugu (Ilaqutariinnermut tunngasuni kisitsisitigut paasissutissat)

Ilaqutariinnermut tunngasuni kisitsisitigut paasissutissaatit pitsanngorsarlugit suliniuteqartoqarnissaanik Naalakkersuisut Inatsisartut Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaannit ukiuni arlalinni kaammattorneqartartut Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit ilisimaneqarpoq. Tassunga atatillugu 2007-imi aningaasanut inatsisissatut siunnersuutip aappassaaneerneqarnissaanut isumaliutissiissummini Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq ima allattoq Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq (Immikkoortut ilaat **ersarissumik** nalunaarneqarput):

“Ilaqutariinnermut tunngasut pillugit kisitsisitigut paasissutissat

*Ilaatigut konto pingaarneq 30.10.32, Meeqqanut tapiissutinut tunngasoq, konto pingaarneq 30.12.08, Utoqqalinermi pensionisianut tunngasoq, aammalu konto pingaarneq 30.12.09, Siusinaartumik pensionisianut tunngasoq, pillugit 2004-mili isumaliutissiissutaasartuni Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliap ingerlaavartumik kaammattuuteqarfigisarsimavai. **Immikkoortuni taakkunani kisitsisitigut paasissutissat pitsanngorsarneqarnissaat ataatsimiititaliap nalinginnaasumik kaammattuutigisarsimavaa.** Tamatumani ilaatigut tunngaviulluni aningaasanik pissarsisartut amerlassusiat il.il. pillugit paasissutissanik pisariaqartunik Naalakkersuisut ataatsimiititaliamut Inatsisartunullu tunniussisinnaasarsimanninnerat. Paasissutissat kommuninit, paasissutissanik tunniussinissamik Naalakkersuisut qinnuiginninnerannut qisuariaateqartarsimannngitsunit taamaallaat pigineqarnerat Naalakkersuisut nalinginnaasumik oqaatigisarpaat. Taamaallilluni Naalakkersuisut immikkoortunut taakkununga missingersuusiortarnerat annikitsuararsuarnik tunngavissaqarluni pisarsimasoq qulaarneqarpoq. Ajornartorsiut taanna ilaqutariinnermut tunngasut ataanni kontonut pingaarnernut arlalinnut aamma atuuppoq.*

-

*Ilaqutariinnermut tunngasuni ilisimasat taama killeqartiginerat Inatsisartunit attanneqaannarsinnaanngitsoq ukiuni siuliinisulli Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Tamatuma saniatigut immikkoortumi kisitsisitigut paasissutissat minnerpaaffittut piumasaqaatinut eqquutsisisinnaannginnerannut kommunit Ilaqutariinnermulluunniit Pisortaqarfik akisussaasuunersoq apeqqutaanngitsoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. **Naalakkersuisut sassartertariaqarput pisariaqarpallu paasissutissat pisariaqartut ingerlaavartumik tunniussuunneqartarnissaannik qulakkeerinninnissamut malittarisassatigut tungavissanik pilertortumik pilersitsillutik.** Paasissutissanik katersinissaq suliaqarnissarlu siunertaralugu sulisut ilinniakkatigut pisariaqartumik piginnaanillit pigineqanngippata immikkut ilisimasalinnik avataaneersunik, assersuutigalugu Naatsorsueqqissaartarfimmik Naalakkersuisoqarfik suleqateqarniartariaqarpoq.*

Kommunik iluarsaaqqinneq ingerlanneqarsimalerpat immikkoortumi kisitsisitigut paasissutissanik ilisimasat pitsanngoriarnissaat neriutiginerqartoq 2007-imi aningaasanut inatsisissatut siunnersuummut tunngatillugu ataatsimiititaliaq apeqqutaanut atatillugu Naalakkersuisut paasissutissiissutigaat. Taama oqarneq Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamit tatigineqarsinnaasutut tatigisarialittulluunniit isigineqarsinnaanngilaq. Ilaqutariinnermut tunngasuni piviusorsiorumik pilersaarusiorneq missingersuusiorterlu paasissutissanik eqqornerusunik peqanngikkaanni ajornartoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Paasissutissat taakku kommunik iluarsaaqqinnerup kingorna – immaqa – pissarsiarineqarsinnaanerat ataatsimiititaliamit akuersaarneqarsinnaanngilaq.

Taamaattumillu ilaqutariinnermut tunngasuni tamani kisitsisitigut paasissutissanik pissarsisinnaanissamut tungavissap pisariaqartup Naalakkersuisunit qulakkeerneqarnissaa ataatsimiititaliamit aammaarluni sakkortuumik kaammattuutiginerqassaaq. Sulinerup tamatuma annertuumik siuariarfiusimanerata inernerinut uppernarsaatit 2008-mi aningaasanut inatsisissatut siunnersuummik saqqummiussinermut atatillugu Naalakkersuisunit kingusinnerpaamik saqqummiunneqarnissaat ataatsimiititaliamit naatsorsuutiginerqarpoq.”

Siuliani oqaatiginerqartunut atatillugu Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliaasarsimasut Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq ukiut ingerlanerini isumaqatigilluinnartarsimavaat, tamannalu tunngavigalugu 2006-imi neriorsuutitoqartik Naalakkersuisut piviusunngortimmassuk kiisalu kisitsisitigut paasissutissanik il.il. Naalakkersuisunit qinnutiginerqartunik nassitsinissamut kommuninut pisussaaffiliisumik (§ 25a) peqqussutissatut siunnersuummi aalajangersakkamik ilanngussimmata nuannaarutissaasoq Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Paasissutissanik taamaattunik maannamut amigaateqarneq ukiuni aggersuni siunnersuummi matumani aningaasaqarnikkut tungavissat qajannarsinerannik kinguneqassanngitsoq ataatsimiititaliamit neriutiginerqarpoq. Tamatuma saniatigut kommunit innarluutilinnik isumaginninnerannut atatillugu Naalakkersuisut nakkutilliinissamik pisussaaffimmut

akisussaaffeqarnerat eqqarsaatigalugu aammalu pinaveersaartitsinermit sulianik ataqatigiissaakkanik isumaginninnermit assersuutigalugu innarluutilinnut tunngasut pillugit kisitsisitigut paasissutissanik tutsuiginartunik Naalakkersuisut peqarnissaat pingaaruteqartoq erseqqissaatigissallugit Ilaquariinnermut Ataatsimiititaliaq tunngavissaqarsorivoq. Taamaalilluni ilaatigut innarluutilinnut tunngasunut pisortat aningaasaliissutaasa atorneqarnerisa ersarissuunissaannik Inatsisartunit akuttunngitsumik ujartorneqartoq aamma sulissutigineqassaaq. Aamma naggataatigut minnerunngitsumillu suliassaqarfimmi kisitsisitigut paasissutissat tutsuiginartut ilaatigut aqutsinermit missingersuusiortnermit atortussatut kommunit *namminneq* kissaatigaat. Suliassaqarfimmi kisitsisitigut paasissutissat suliariullugaasut pillugit siunissami ilisimatinneqartarnissani Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap naatsorsuutigaa. Aammattaaq tamanna atuuppoq meeqqanut inuusuttunullu tunngasunut, pensionisialinnut tunngasunut il.il. atatillugu, soorlu aamma tamanna Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit ingerlaavartumik piumasarineqartartoq. Matuma kingorna Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit naatsorsuutigineqarpoq kisitsisitigut paasissutissat tunngaviusut siunissami uparuaanissamat tunngavissiissanngitsut. Aammattaaq tassunga atatillugu IPIS – innarluutillit pillugit ilisimasaqarfik siunnersuisarfillu nutaaq – kisitsisitigut paasissutissanik katersuinermit sularinninnermilu peqataassanersoq pillugu nassuiaammik Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliaq qinnuteqarpoq.

5. Peqqussutissatut siunnersuummi nr. 19 immikkut sammillugu (Allannguutissatut siunnersuut)

Peqqussutissatut siunnersuummi nr. 19-imut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussisoqassagunartoq Naalakkersuisut saqqummiussisutikkut ilimasaarutigaat. Peqqussummi § 26, imm. 2-p allanngortinneqarnissaa isumaliutigineqarpoq, taamaalilluni innarluutilinnut paaqqinnittarfinnik sanaartornermut Naalakkersuisut taamaallaat tapiissuteqarsinnaanngorlugit, taakkuli ingerlanneqarnerannut pinnatik.

Suliassaqarfimmut oqartussaaffiup tamarmiusup siunissami kommuninut tunniunneqarnissaa pillugu siunnersuummi siunertarineqartunut allannguutissatut siunnersuut taamaattoq tamakkiisumik naapertuuttutut isigineqartariaqarpoq.

Tamatuma saniatigut immikkut aqqissuussinerit assigiinngitsut aqutsinerup annertusineranik, aningaasaqarnerup malinnaavigiunnaarneranik oqartussaaffitsigullu pissutsit ersarikkunnaarnerannik kinguneqaannartussat aqutiginagit ataatsimoortumik tapiissutit aqutigalugit kommunit suliassaasa ingerlanneqarnerannut Naalakkersuisut taamaallaat tapiissuteqartariaqarput.

Taamaattumik allannguutissatut siunnersuut taanna sapinngisamik piaartumik saqqummiuteqqullugu Naalakkersuisut Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit kaammattorneqassapput.

6. Peqqussutissatut siunnersuummi nr. 21 immikkut sammillugu (Pineqaatissinneqarsinnaaneq pillugu aalajangersakkani amigaatit)

Peqqussutissatut siunnersuummi nr. 21-mi allassimavoq peqqussummi atuuttumi § 28 atorunnaarsinneqartoq. Nr. 21-mut nassuiaammi allassimavoq aalajangersakkap pisariaqannginnera pissutigalugu atorunnaarsinneqarnissaa kissaatigineqartoq. Tunngavilersuut tamanna naammaginangitsutut isigineqartariaqarpoq.

§ 28-p oqaasertai atuuttut imaapput (Oqaasertat ilaat **ersarissumik** allassimapput):

*“§ 28. Kinaluunniit Inatsisartut peqqussutaata matuma aqunneqarnerani peqataasoq pinerluttulerinermi inatsisimmi pisortani atorfeqarnermi suliaqartitaanermiluunniit pinerluuteqarnerit pillugit malittarisassat tunngavigalugit akisussaatitaavoq, **taamatut suliaqartitaaneq qinigaanikkut pisimagaluarpalluunniit.**”*

Suliaasaqarfimmut inatsimmi allami atuuttumi aalajangersakkat oqaasertaannik inatsisini peqqussutinilu aalajangersakkat aalajangersimasut uteqqiiginnarfiunerat inatsisunik ilusilersuineq tunngavigalugu ataatsimut isigalugu naapertuutsinngitsutut isigineqarpoq. Pisortani atorfeqarnermi suliaqartinneqarnermiluunniit unioqqutitsinerit pillugit aalajangersakkat pinerluttulerineq pillugu inatsimmi nutaami kapitali 11-meereernerat pissutigalugu aalajangersakkap siuliani issuarneqartup attatiinnarneqarnissaa Naalakkersuisunit naapertuutinngitsutut isigineqarsimassasoq pisumi matumanerpiaq isumaqarnarpoq. Taamaakkaluortoq taama naliliineq kukkunerussaaq, tassami peqqussummi § 28-p maanna oqaasertai pinerluttulerineq pillugu inatsimmi aalajangersakkanit annertunerummata. Tamanna pinerluttulerineq pillugu inatsimmi § 55-imi ersarissumik takuneqarsinnaavoq, taanna ima oqaasertaqarluni (Imm. 3 **erseqqissunik** allanneqarpoq):

“§ 55. Atorfimmini suliasaminik isumaginninngitsutut eqqartuunneqassaaq naalakkersuisuni atorfeqartitaalluni suliaqartitaalluniluunniit atorfimmini suliasarisaminiluunniit

pisussaaffigisaminik naammassinnikkumanngitsoq ilaginnaasorluunniit, imaluunniit atorfimmini eqqortumik naalakkerneqarnerminut naalakkumanngitsoq.

Imm. 2. Taamatuttaaq eqqartuunneqassaaq naalakkersuisuni atorfeqartitaalluni suliaqartitaalluniluunniit atorfimmini suliasarisaminilu naammassisassanik imaluunniit pisusaanerminik atorfimmi suliaqartitaanermiluunniit nassatarisaanik malinaanissaminut sualuttumik akuttunngitsumillu arlaleriartarluni isumaginninngitsoortarsimasoq imaluunniit peqqissaarussisanngitsoortarsimasoq.

Imm. 3. Imm. 1 aamma 2 atuutinngillat tamanut ammasumik qinersinikkut qinikkamut suliaasaatitaasunut.

Allatut oqaatigalugu § 28-mi aalajangersakkap atorunnaarsinneqarnerata kingunerisaanik qinikkat (kommunalbestyrelsit) peqqussutissatut siunnersuutikkut

peqqussummik aqutsinissamut pingaarnertut inissinneqartut innarluutillit pillugit peqqussut naapertorlugu suliamik sumiginnaanermut **akisussaatinneqarunnaassapput**. Tassa imaappoq kommunalbestyrelsit peqqussutissatut siunnersuummi nr. 13-imi aalajangersakkanik eqquutsitsinnigippata pineqaatissinneqarsinnaajunnaassapput, tassalu inuit annertuumik innarluutillit inuunermi atugaannik kommunalbestyrelsit nakkutilliisussaammata. Inatsisitigut inissisimanermut maanna atuuttumut sanilliullugu tamanna allannguutitut pingaaruteqanngitsutut taaneqarsinnaanngilaq. Akerlianik illuatungeriit sanngiitsut (innarluutillit) illuatungeriillu nukittuut (pisortat ingerlatsivii/kommunalbestyrelsi) akornanni nukittussutit annertuumik nikinnerattut tamanna isigineqarsinnaavoq. Ajornartorsiut tamanna peqqussutissatut siunnersuummi taaneqanngivimmat **isornartorujussuartut** taaneqartariaqarpoq.

Tamanna tunngavigalugu § 28 atuuttoq sooq pisariaqanngitsut isigineqarnersoq soorlu peerneqartariaqarnersoq, tassunga ilanngullugu suliassaqaarfimmi kommunit akisussaaffeqarnerannut suna inatsisitigut atuutissanersooq pillugu aappassaaneerinissamut tunngavilersuutaasumik itisiliisutaasumillu nassuiaateqaqqullugit Naalakkersuisut ataatsimiititaliamit **kaammattorneqarput**.

7. Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai

Innarluutilinnut tunngasuni aningaasaqarnikkut akisussaaffiup kommuninut nuunneqarnissaanut aningaasanut inatsimmi sillimmatitut kontoni aningaasanik immikkoortitsisoqanngilaq.

Aamma 2010-mi kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit pillugit Naalakkersuisut KANUKOKA-llu akornanni isumaqatigiisummi tunniussineq eqqaaneqanngilaq.

Peqqussutissatut siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini taamaallaat oqaatigineqarpoq innarluutilinnut tunngasut tunniunneqarnerinut atatillugu kommunit aningaasartuutiminnut taarsiivigineqassasut. 2010-mi aningaasanut inatsisip ilaani erseqqinnerusumik taaneqanngitsumi kontomi pingaarnermi 30.13.03-mi, *Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu innarluutilinnik isumaginninneq kiisalu kommuninut misiligummik nuussineq* aammalu kontomi pingaarnermi 30.13.41-mi, *Innarluutilinnut angerlarsimaffiit* aningaasaliissutit ilanngunneqartut erseqqinnerusumik isumaqatigiinniarnep kingorna kommuninut nuunneqartussaasut innersuussutigineqarpoq.

Tamanna Ilaqtariinnermut Ataatsimiititaliamit ima paasineqartariaqarpoq siunnersuutip aatsaat akuerineqareernerata kingorna aningaasat annertussusissaviat pillugu KANUKOKA-p Naalakkersuisullu akornanni inaarutaasumik isumaqatigiittoqarnissaa naatsorsuutigineqartoq. Tamanna naammaginangilluinnartutut Ilaqtariinnermut Ataatsimiititaliamit isumaqarfineqarpoq, tassami siunnersuutip saqqummiunneqannginnerani apeqquut tamanna pitsaannerusumik qulaajarneqarsimassagaluarimat. Taamaattorli taama isumaqatigiinniarnissamut pingaarnertut tunngavissanik Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq tikkuussereersimasooq Ilaqtariinnermut Ataatsimiititaliamit

ilisimaneqarpoq. Tamanna taamaalilluni 2010-mi aningaasanut inatsisissatut siunnersuutip aappasaaneerneqarnissaanut Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliap isumaliutissiisutaani allassimavoq, tamassumani ilaatigut makku oqaatigineqarlutik (Oqaasertat ilaat **erseqqissumik** allassimapput):

” 2.5 Kommunit iluarsaaqqinneq kommunillu aningaasaqarnerat

....

Taamaattumik suliaassanik nutaanik kommuninut nuussisoqarsimatinnagu aningaasat kommuninut nuunneqartartut maannatut annertussuseqarnissaat aalajangiuisimaqqullugu Naalakkersuisut Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamit kaammattorneqarput.”

Allatut oqaatigalugu annertunerpaamik aningaasaliissutit kontoni pingaarnerni taaneqartut maanna amerlassusiisa amerlaqataannik nuussisoqarsinnaasoq Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit aalajangersarneqarpoq. Tamatuma kingorna aningaasaqarnikkut tunngavissat iluini innarluutilinnut iluaqutaasumik ullumikkornit pitsaanerumumik aningaasaqarnikkut aqutsilluarnerusinnaanerlutik kommunit namminneq takutissavaat. Aningaasanut inatsimmi kontot pingaarnernit siuliani taaneqartut aqutigalugit piffissami (utaqqiisaagallartumi) kommunit toqqaannartumik aningaasartuuteqartillugit Naalakkersusiut oqartussaaffimminnik aningaasartuuteqartitsisinnaanngimmata Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap uparuassallugu tunngavissaqarsoraa. Tamanna Missingersuusiornermut inatsimmut naapertuutissanngilaq, pingaartumik §§ 3 aamma 5, imm. 2-mi aalajangersakkat eqqarsaatigalugit.

Tamatuma saniatigut Kommunit akunnerminni akiliiffigeqatigiittarnissamut pisussaaffii pillugit Inatsisartut peqqussutaanni nr. 2-mi, 12. juni 1995-imeersumi kapitali 6, matumani pingaartumik § 15 Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit eqqumaffigeqquneqarpoq. Aalajangersagaq ima oqaasertaqarpoq:

”§ 15. Annertuumik innarluutilinnut ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut peqqussutaat tunngavigalugu ikiorsiissutigineqartut kommunip najugarivitap inassuteqarneratigut Isumaginninnermut Pisortaqaarfimmit tunniunneqassapput.

Imm. 2. Annertuumik innarluutillit ikiorserneqartarnerat pillugu Inatsisartut peqqussutaat tunngavigalugu ikiorsiissutigineqartunut aningaasartuutit landskarsip inaarutaasumik aningaasartuutigisassavai.”

Inatsisip nutaap inatsimmut pisoqqamut sanilliullugu salliutinneqarnissaanik tunngavissaatinneqartoq aallaavigalugu aalajangersagaq siuliani taaneqartoq peqqussutissatut siunnersuutikkut matumani pineqartukkat atorunnaarsinniarnaqartutut *isigineqarsinnaavoq*. Aamma kommunit akunnerminni akiliiffigeqatigiittarnissamut pisussaaffii pillugit Inatsisartut peqqussutaanni kapitali 6-imut nassuiaatinut tamanna naapertuuppoq, tassani allassimalluni innarluutillit pillugit peqqussummi oqartussaaffiit akiliisarnermilu pissutsit pillugit aalajangersakkat aalajangersakkakut siuliani issuarneqartukkat taamaallaat

erseqqissaatigineqartut aammalu innarluutillit pillugit peqqussummi pissutsit taakku pillugit kingusinnerusukkut allannguutit kommunit akiliinissamut pissusaaffii pillugit peqqussummi maleruaqqusanit salliutinneqassasut. Minnerunngitsumillu assortorneqarsinnaanngilaq innarluutilinnut tunngasut kommuninut nuunneqarnissaat siunertaralugu inatsisinik ataatsimortunik Naalakkersuisut saqqummiussisimagaluarpata tamanna naleqqunnerpaasimassagaluartoq, taakkunani aalajangersagaq siuliani issuarneqartoq allanngortinneqarluniluunniit atorunnaarsinneqarsimassalluni. Taamaalirotoqarsimanngimmat siunnersuut saqqummiunneqartoq naammaginartumik suliarineqarsimanersoq piareersarluarneqarsimanersorluunniit Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap isumaliutigisariaqarpaa.

Siunnersuummut saqqummiussisummi innarluutillit pillugit sulianik “marloqiusamik” ingerlatsinermik taagorneqartoq innersuussutigineqarpoq. Siunnersuut akuerineqassappat sulianillu marloqiusamik ingerlatsineq atorunnaassappat Namminersorlutik Oqartussat nukissatigut aningaasaqarnikkut qanoq annertutigisumik sipaaruteqarsinnaanerit pillugu aappasaaneriinissamut erseqqinnerusumik nassuiaateqaqqullugit Naalakkersuisut qinnuigineqarput.

7.1 Kommunit pillugit nassuiaammi kaammattuutit

Innarluutilinnut tunngasut kommuninut nutaanut tunniunneqarnissaat aaqqissuusseqqinnermut ataatsimiititaliap nalunaarusiaani 2005-imeersumi kaammattuutigineqarpoq. Suliassap tunniunneqarnera akisussaaffiit ersarinnerusumik agguataarneqarnerannik kinguneqassasoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq, taamaalilluni sulisussat suliap ingerlanneqarnissaanut atorneqarlutik. Nalunaarusiami tassungaluunniit ilanngussani kaammattuutip tunngavigisaa ajoraluartumik erseqqinnerusumik allassimanngilaq. Kommunit pillugit nassuiaammi (UPA2010/124) UPA2010-mi agguanneqartumi allassimavoq suliassa qarfiup nuunneqartariaqarneranut Naalakkersuisut nutaat tunngaviummik isigalugu isumaqataasut. Tamatumali saniatigut nassuiaammi ersarilluinnartumik ima allassimasoqarpoq:

”Nuussisoqalersinnagu tamakkununnga tunngasuni tamani aningaasaqarneq inissillugu isumaqatigiinniutigineqaaqassaaq.”

Aningaasaqarnerli inissillugu isumaqatigiinniutigineqanngilaq. Ulloq 1. juli 2010 peqqusutip atuutilerfissaatut naatsorsuutigineqartoq nallertinnagu KANUKOKA-p Naalakkersuisullu akornanni isumaqatigiinniarnert suli naammassineqarsimanngippata taava qanoq iliortoqassanersoq apeqqutigissallugu pissusissamisoorpoq.

8. Nakkutilliineq

Naalakkersuisut nakkutilliissasut siunnersuummi 1.-imi, § 2, imm. 2-mi oqaatigineqarpoq. Tamatuma saniatigut suliassa qarfimmi Naalakkersuisut

nalinginnaasumik nakkutilliisuupput. Nakkutilliineq tamanna qanoq pitsaassuseqarlunilu annertutigissanersoq pillugu siunnersuutip aappassaneerneqarnerani Naalakkersuisunit oqaatigineqassasoq Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit qinnutigineqarpoq.

Aammattaaq tassunga atatillugu najoqqutarisassanik atuuttunik malinnittoqarnerisooq kommunit nakkutilliinerminnik qanoq aaqqissuussissanersut pillugu nassuiaasoqarnissaanik Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliaq kissaateqarpoq.

9. Siunnersuummi piginnaatitaaffiit pillugit aalajangersakkat

Siunnersuutip akuersissutigineqarnissaata naatsorsuutigineqarnera aallaavigalugu siunnersuummi piginnaatitaaffiit amerlasuut atorluarniarlugit Naalakkersuisut maleruaqqusanik erseqqinnerusunik qaqugu aalajangersaalersaarnersut pillugu siunnersuutip matumani pineqartup aappassaaneerneqarnissaanut suliassanut pilersaarummik pingaarnersiukkamik Naalakkersuisut saqqummiusseqqullugit Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit qinnuigineqarput. Tamatumani assersuutigalugu pineqarpoq siunnersuummi nr. 6., tassani § 12, imm. 4-mi nakkutigineqarluni najugaqarfinni najugaqartussanik tiguisarnermi, aqutsinermi, ingerlatsinermi, aaqqissuussinermi perorsaanikkullu sulinermi tunngaviumik malittarisassanik aalajangersaanissamut Naalakkersuisut periarfissinneqarlutik. Aammattaaq tassunga atatillugu ilitersuut iluarsisaq qaqugu piariissanersoq Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit apeqqutigineqarpoq.

10. Ataatsimut isumaliutiginninneq

Innarluutilinnut tunngasut tiguneqarneranni aningaasaqarnikkut taarsiissuteqarnissaq pillugu KANUKOKA-mik isumaqatigiinniarnertit peqqussutissatut siunnersuutip akuersissutigineqarnissaa sioqqullugu naammassineqarnissaat naatsorsuutigineqarsinnaanngimmat ajornartorsiutitut annertuutut isigineqartariaqarpoq. Illuatungeriit isumaqatigiissinnaanngippata Namminersorlutik Oqartussat ima inissisimaleratarsinnaapput suliassaqarfimmut aningaasanik suli nuussinngitsut suliassaqarfimmi oqartussaaffik kommuninut tunniunneqarluni. Tamanna pissutigalugu peqqussutip 1. juli 2010-mi atuutilereernissaa akuersissutigineqarpat tamanna kommunit isumaqatigiinniarnermi inissisimanerannut annertuumik ajoqutaasinnaavoq. Taamaalilluni piffissaliunneqartoq eqqarsaatigalugu kommunit isumaqatigiissuteqarnissamut tatineqartutut misigileratarsinnaapput, tamannalu kingusinnerusukkut ajoqutaasinnaavoq aammalu kommunit aningaasaqarneq pissutigalugu innarluutilinnut ikiorsiisarnerminnik appartitsiniartariaqarnerannik kinguneqarsinnaalluni.[1]

Ataatsimut isigalugu siuliani oqaatigineqartut kingunerisaannik peqqussut aatsaat kingusinnerusukkut, soorlu assersuutigalugu 1. januar 2011-mi atuutisilernerneqartariaqarnerisooq Naalakkersuisut sukumiisumik isumaliutigisariaqarpat, taamaalinerani KANUKOKA-p Naalakkersuisullu

akornanni isumaqatigiinniarnarit naammassineqarsimanissaat ilimagineqartariaqarluni. Ulloq 1. juli 2010 nallertinnagu Naalakkersuisut Aningaasaqarnermullu Ataatsimiititaliaq (assersuutigalugu aningaasaliissutit eqqarsaatigalugit) isumaqatigiisummik akuersinissamut angumersisinnaaqqullugit isumaqatigiinniarnarit KANUKOKA-millu isumaqatigiissuteqarnissap sapinngisamik *siusissukkut* naammassineqarsinnaanerat piviusorsiortuunersoq isumaliutigisanut ilanngunneqartariaqarpoq, taamaalilluni ulloq taanna oqartussaaffimmik tigusinissaminnut kommunini ingerlatsiviit piareersimasinnaaqqullugit. Tamatumani erseqqissaatigineqassaaq suliaasaqarfimmi akisussaaffimmik tigusinissamut kommunit tamakkiisumik piareersimassammata, tassami taamaattoqanngippat tamanna innarluutilinnut pitsaanngitsumik kinguneqarsinnaammat.

Tamanna tunngavigalugu peqqussutissatut siunnersuutip pingajussaaneerineqarnissaanut allannguutissatut siunnersuummik Naalakkersuisut saqqummiusseqqullugit Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit qinnuigineqarput, tamatumalu kingorna peqqussutissatut siunnersuummi § 2-mi aalajangersagaq allanngortinneqassalluni, taamaalillunilu piffissami erseqqinnerusumik aalajangerneqartumi; aammalu piffissami siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai pillugit KANUKOKA-p Naalakkersuisullu akornanni isumaqatigiissuteqarfiusumi; siunnersuutip ulloq atuutilerfissaa Naalakkersuisunit nalunaarutikkut aalajangersarneqarsinnaaqqullugu.

Taamaattumik Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap kissaatigilluinnarpaa aatsaat aningaasartassaanik KANUKOKA-mut isumaqatigiissuteqartoqareerneratigut akisussaaffik kommuninut tunniunneqassasoq.

Naggataarutaasumik oqaatigineqassaaq kommunit Naalakkersuisullu isumaqatigiinniarnissaanni innarluutilinnik isumaginninnermut aningasartuutit kommunit akornanni agguataarnissaannut maanna najoqqutarisassap allanngortinneqarnissaa pillugu isumaqatigiinniartoqarsinnaassammat. Agguataarinnermulli najoqqutarisassaaq taanna illuatungeriit namminneq kisimik qulaajartariaqarpaat aammalu peqqussutissatut siunnersuummik matumani pineqartumik Inatsisartut suliarinninnerannut tamanna apeqqutaasussanngitsutut isigineqarmat.

11. Inassuteqaat

Siunnersuummik paasinnilluni matumani ilanngulugu allassimasutut aappassaaneerinissamut pingajussaaneerinissamullu allannguutissatut siunnersuummik Naalakkersuisut saqqummiinissaat pillugu kaammattuuteqarluni siunnersuut akuerineqarnissaa Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap inassutigaa.

Taama oqaasearluni Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Debra Kleist
Siulittaasoq

Jane Petersen

Andreas Uldum

Ruth Heilmann

Knud Kristiansen

[1] Inatsisilerinikkut aqutsinikkullu tunngavissarisat nalinginnaasut aallaavigalugit aningaasaqarnikkut mianerisassat eqqarsaatigalugit innuttaasut pisartagaqarnissamik pisinnaatitaaffiik pisortat killilersuisinnaannginnerat matumani apeqqutaavallaanngilaq.